

Zákon o IPKZ a jeho novely

Integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia (ďalej len „IPKZ“) predstavuje súbor opatrení zameraných na prevenciu znečisťovania, znižovanie emisií do ovzdušia, vody a pôdy, na obmedzovanie vzniku odpadu a na zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadu, s cieľom zabezpečiť vysokú celkovú úroveň ochrany životného prostredia. Vytvoriť a dosiahnuť systém integrovaného posudzovania vplyvov znečisťovania na životné prostredie a zaviesť systém integrovaného povoľovania prevádzok spadajúcich pod režim IPKZ - to je cieľom smernice Rady 96/61/ES o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania (ďalej len „IPKZ smernica“), ktorá nadobudla účinnosť 30. októbra 1999.

Zákon o IPKZ

Problematika IPKZ bola transponovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky a implementovaná prostredníctvom zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o IPKZ“). Zákon o IPKZ upravuje:

- integrovanú prevenciu a kontrolu znečisťovania životného prostredia;
 - práva a povinnosti prevádzkovateľov prevádzok, v ktorých sa uskutočňujú priemyselné činnosti spadajúce pod režim IPKZ (príloha č. 1 zákona o IPKZ);
 - úlohy orgánov verejnej správy v IPKZ;
 - informačný systém IPKZ, ktorého súčasťou sú: register prevádzkovateľov a prevádzok vyžadujúcich IPKZ, register vydaných integrovaných povolení, údaje a informácie poskytované každoročne prevádzkovateľmi o prevádzkach, ich emisiách a výsledkoch monitorovania, normy kvality životného prostredia pre jednotlivé časti územia SR, informácie o najlepších dostupných technikách (BAT) pre jednotlivé priemyselné odvetvia a druhy prevádzok, register oprávnených osôb;
 - podmienky odbornej spôsobilosti na poskytovanie odborného poradenstva v oblasti IPKZ.
- IPKZ sa vzťahuje na znečisťovanie spôsobované priemyselnými činnosťami, ako sú: energetika, výroba

a spracovanie kovov, spracovanie nerastov, chemický priemysel, nakladanie s odpadom a ostatné činnosti, medzi ktoré patrí napríklad výroba buničiny, papiera a lepenky, výroba kožušín a koží, bitúnky, hydínárne, ošipárne atď. (podrobnejšie informácie sú v prílohe č. 1 zákona o IPKZ).

IPKZ sa nevzťahuje na znečisťovanie spôsobované vnikaním rádioaktívnych látok a ionizujúceho žiarenia do životného prostredia, zavádzaním geneticky modifikovaných organizmov do životného prostredia, prevádzkami slúžiacimi na výskum, vývoj a skúšanie nových výrobkov a výrobných postupov a mobilnými zdrojmi znečisťovania.

IPKZ prevádzky

Zákon o IPKZ definuje prevádzku ako stacionárnu technickú jednotku, v ktorej sa vykonáva jedna alebo

viac priemyselných činností uvedených v prílohe č. 1 zákona o IPKZ, ako aj všetky ostatné, priamo s tým spojené činnosti, vykonávané v tom istom mieste, ktoré môžu mať vplyv na znečisťovanie. IPKZ prevádzkou však môže byť aj zdroj znečisťovania, ktorého prevádzkovateľ dobrovoľne požiadal o vydanie integrovaného povolenia.

Zákon o IPKZ rozlišuje jestvujúce prevádzky a nové prevádzky, pričom platí, že žiadna prevádzka podliehajúca procesu integrovaného povoľovania nemôže byť prevádzkovaná bez platného integrovaného povolenia.

Jestvujúca prevádzka je prevádzka, na ktorú bola podaná žiadosť o stavebné povolenie do 30. októbra 1999 a do činnosti bola uvedená do 30. októbra 2000. Ak prevádzkovateľ jestvujúcej prevádzky má v úmysle vykonávať v nej činnosť aj po 30. októbri 2007, je povinný podať žiadosť o vydanie integrovaného povolenia, a to v lehote určenej vo výzve príslušného inšpektorátu Slovenskej inšpekcie životného prostredia (SIŽP), ktorá je správnym orgánom v povoľovacom procese IPKZ. V prípade, že SIŽP prevádzkovateľa na podanie žiadosti nevyzve, je povinný podať žiadosť najneskôr do 31. decembra 2005. Keď to zhrniem, jestvujúce prevádzky môžu byť v činnosti bez integrovaného povolenia do 30. októbra 2007; t. j. po tomto termíne budú môcť byť v činnosti len tie IPKZ prevádzky, ktoré budú mať platné integrované povolenie.

Nové prevádzky - ostatné prevádzky, teda tie, ktoré nie sú prevádzkami jestvujúcimi, sú prevádzkami novými a nemôžu byť prevádzkované bez platného integrovaného povolenia.

Pre informáciu uvádzam povinnosť Slovenska mať do dátumu vstupu do Európskej únie vydané integrované povolenia pre všetky nové prevádzky. Slovenská republika si túto povinnosť splnila a do 1. mája 2004 bolo vydaných 32 integrovaných povolení pre všetky nové IPKZ prevádzky.

Novely zákona o IPKZ

Novely zákona o IPKZ, t. j. zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 205/2004 Z. z., zákona č. 220/

2004 Z. z., zákona č. 572/2004 Z. z. a zákona č. 587/2004 Z. z.

Zákony novelizujúce zákon o IPKZ:

Zákon č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí a o zmene a doplnení niektorých zákonov (účinný od 1. júna 2004). Účelom tejto novely bolo:

a) skrátenie procesu integrovaného povoľovania, čo sa dosiahlo doplnením nového odseku 8 v § 13. Tento odsek hovorí o tom, že ak sa verejné prerokovanie, resp. verejné zhromaždenie uskutočnilo už v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie (tzv. EIA), v procese integrovaného povoľovania sa už neuskutočňuje;

b) doplnenie § 29 o nový odsek 7, ktorý ustanovuje, že do začatia integrovaného povoľovania prevádzok sa na ich povoľovanie alebo na povoľovanie ich zmien vzťahujú doterajšie právne predpisy.

Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (účinný od 1. mája 2004) - prijatie tohto zákona si vyžiadalo aj novelu zákona o IPKZ. Ide o zmenu § 8 odseku 2 písmena d) a § 22 odseku 4, zaoberajúcimi sa konaním o uložení opatrení na odstránenie poškodenia poľnohospodárskej pôdy rizikovými látkami, ktoré je v oblasti ochrany poľnohospodárskej pôdy súčasťou procesu integrovaného povoľovania.

Zákon č. 572/2004 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami a o zmene a doplnení niektorých zákonov (účinný od 1. novembra 2004) ustanovuje, že ak sa bude vydávať povolenie podľa tohto zákona, musia v ňom byť rešpektované podmienky činnosti prevádzky uvedené v integrovanom povolení. Uvedený zákon ďalej dopĺňa zákon o IPKZ v § 18

o nový odsek 6, ktorý ustanovuje, že na prevádzky, v ktorých sa vykonávajú činnosti uvedené v zákone č. 572/2004 Z. z., sa nebudú uplatňovať požiadavky týkajúce sa energetickej účinnosti a integrované povolenie nebude obsahovať hodnotu emisného limitu pre emisie oxidu uhličitého, pokiaľ nebude potrebné zabezpečiť, aby nedošlo k významnému miestnemu znečisteniu.

Zákon č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov (účinný od 1. januára 2005) dopĺňa zákon o IPKZ v § 25 o nový odsek 5, ktorý ustanovuje, že pokuty uložené podľa zákona o IPKZ budú príjmom Environmentálneho fondu.

Prípravovaná novela zákona o IPKZ

Potreba novelizovať zákon o IPKZ vyplynula z povinnosti transponovať do našej národnej legislatívy II. pilier Aarhuského dohovoru, t. j. smernicu 2003/35/ES Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa zabezpečuje účasť verejnosti pri navrhovaní určitých plánov a programov týkajúcich sa životného prostredia a ktorou sa menia a dopĺňajú s ohľadom na účasť verejnosti a prístup k spravodlivosti smernice Rady 85/337/EHS a 96/61/ES (ďalej len „smernica 2003/35/ES“). Smer-

nica 2003/35/ES napríklad definuje nové pojmy ako sú verejnosť a zainteresovaná verejnosť; pričom zainteresovaná verejnosť sa môže zúčastniť na povoľovacom konaní pri vydávaní integrovaného povolenia pre novú prevádzku, pri povoľovaní podstatnej zmeny v činnosti prevádzky alebo pri povoľovaní zmeny povolenia na základe výzvy SIŽP. Pri príprave novely zákona o IPKZ vzniklo niekoľko návrhov, ako transponovať ustanovenia týkajúce sa účasti verejnosti/zainterovanej verejnosti v povoľovacom procese IPKZ. Posledný z návrhov stavia zainteresovanú verejnosť do polohy zúčastnenej osoby a presne vymedzuje dôvody umožňujúce podať odvolanie, ako aj na základe dôvodov uvedených v odvolaní žalobu na súd. Predmetom preskúmania bude vecná a procesná zákonnosť rozhodnutia (integrovaného povolenia).

Smernica 2003/35/ES vyžaduje zverejniť informáciu o tom, či sa pre povoľovanú prevádzku vyžadovalo posúdenie jej vplyvu na životné prostredie (EIA) alebo cezhraničné posúdenie vplyvu prevádzky na životné prostredie susedného štátu a či bolo vykonané. Z dôvodu vzá-

prostredia Slovenskej republiky v spolupráci s útvorom integrovaného povoľovania a kontroly SIŽP. Návrh prešiel interným i medzirezortným pripomienkovým konaním. V dňoch 17. a 18. marca 2005 sa uskutočnilo rozporové konanie medzi MŽP SR, Ministerstvom spravodlivosti SR, ako aj zástupcami priemyselných podnikov. Akceptované pripomienky budú zapracované a návrh novely bude predložený na rokovanie Legislatívnej rady vlády SR. Po schválení legislatívnu radou bude návrh novely zákona o IPKZ prerokovaný v Národnej rade SR a po jeho prijatí by mal nadobudnúť účinnosť 1. júla 2005 (predpokladaný termín).

Vykonávacia vyhláška

Vyhláška MŽP SR č. 391/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov nadobudla účinnosť 1. októbra 2003. Vyhláška upravuje spôsob a formu získania osvedčenia o odbornej spôsobilosti na poskytovanie odborného poradenstva v oblasti IPKZ a vymedzuje údaje, ktoré sú prevádzkovatelia prevádzok spadajúcich pod režim IPKZ povinní zisťovať a oznamovať do integrovaného registra informačného systému.

Integrovaný register informačného systému (IRIS)

Na zabezpečenie komplexného zberu údajov a informácií o IPKZ sa ako súčasť štátneho informačného systému zriaďuje informačný systém integrovanej prevencie a kontroly znečisťovania, ktorý, ako jeden z registrov, obsahuje aj IRIS.

Upozornenie:

Jednou z povinností prevádzkovateľa každej IPKZ prevádzky (teda nielen tej, pre ktorú je vydané integrované povolenie, ale každej, v ktorej sa vykonáva jedna alebo viac priemyselných činností uvedených v prílohe č. 1 zákona o IPKZ) je zisťovať, zbierať,

spracúvať a vyhodnocovať údaje a informácie určené v integrovanom povolení a vo vykonávacej vyhláške a každoročne ich za predchádzajúci kalendárny rok oznamovať do 15. februára v písomnej aj elektronickej forme do IRIS.

Tlačivá pre oznamovanie údajov do IRIS spolu s pokynmi na ich vyplnenie sú zverejnené na webovej stránke MŽP SR <http://www.enviro.gov.sk> a vo Vestníku MŽP SR, ročník XII, 2004, čiastka 4.

Vyplnené tlačivá treba zasielať na adresu: Slovenský hydrometeorologický ústav, IPKZ, Jeséniova 17, 833 15 Bratislava 37 a na e-mailovú adresu Daniela.Durkovicova@shmu.sk

Povinnosť oznamovať údaje do IRIS mali prevádzkovatelia prvýkrát v tomto roku do 15. februára 2005. Ďalšie informácie z oblasti IPKZ môžete získať na webovej stránke MŽP SR: <http://www.enviro.gov.sk>. Kontakt na autorku tohto článku: tel. 02/5956 2314, e-mail: ulicna.silvia@enviro.gov.sk

Ing. Silvia Uličná

Ministerstvo životného prostredia SR

Ilustračné foto: Peter Chynoradský

jomného informovania sa susedných štátov o cezhraničných vplyvoch prevádzok spadajúcich pod režim IPKZ sú vyšpecifikované prevádzky, na povoľovaní ktorých bude mať možnosť zúčastniť sa aj cudzí dotknutý orgán, teda dotknutý orgán susedného štátu. Ide o povoľovanie nových prevádzok alebo podstatných zmien v činnosti prevádzok, ktoré už majú platné integrované povolenia.

Novela zákona o IPKZ obsahuje nielen ustanovenia, ktoré je potrebné transponovať zo smernice 2003/35/ES, ale aj skúsenosti a poznatky získané z praxe pri vydávaní integrovaných povolení. Tak napríklad:

- do integrovaného povoľovania sa zlučujú ďalšie konania z jednotlivých zložkových právnych predpisov, napr. zákona č. 478/2002 Z. z. o ovzduší, zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách, zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a stavebného zákona č. 50/1976 Zb.,
- podľa potreby sa tiež upravuje počet podávaných písomných vyhotovení žiadosti o integrované povolenie.

Súčasný stav novely zákona o IPKZ

Návrh novely zákona bol vypracovaný sekciou ochrany zložiek životného prostredia Ministerstva životného